

Flodprammen Voyager og et udsnit af de mange mennesker der var om bord. Nederste dæk var fragt. Midterste dæk hængekøjer og fortæring. Øverste dæk var bar og diskotek.

Busknegrene fra ALBINA

Tag med på eventyr i tre gange Guyana. Med flodpram, lastbil, Dash-7 og hønsebus. Blandt gangstere, smuglere og vilde stammefolk gennem noget af klodens mest ufremkommelige jungle. Og find ud af, hvordan drømmen om at rejse fra Antarktis til Alaska uden at flyve bristede. Læs med, når Jakob sætter kursen mod Sydamerikas glemte hjørne.

TEKST & FOTOS:
Jakob Øster

Jeg havde strejft rundt i Sydamerika i et halvt år, da et indfald af oplevelsestrang sendte mig med kurs mod de tre Guyanaer. Skide nemt, tænkte jeg, da jeg med caipirinhaer i blodet efter de seneste dages gadefester stod og gloede op på et skilt på busstationen i Salvador Da Bahia i Brasilien.

”Belém,” stod der på skiltet med destinationer over en af kasserne. Der var godt

nok 1.700 km til Belém. Og fra Belém var der yderligere 800 km til grænsen til Fransk Guyana, som jeg ikke havde den fjerneste idé om, hvordan man kunne tilbagelægge. Nå, det finder jeg ud af, når jeg kommer deropad, sagde jeg til mig selv og landede en stak realer over disken, entrede den nydelige bus og havde 35 timer foran mig til at sove min daggamle brandert ud.

I en af verdens farligste byer

Belém var af gode grunde bussens endestation, for i Belém endte vejen nordpå. Skulle man længere, krævede det, at man forcerede Amazonflodens udmunding. Jeg havde hørt rygter om, at det ikke var guds bedste børn, der boede i Belém (men jeg var heldigvis lykkeligt uvidende om, at byen på det tidspunkt med et mord årligt per tusind indbyggere var en af verdens farligste), så jeg satte straks kursen mod havnen for at udsøge mig det på de kanter foretrukne flydende transportmiddel, der kunne bringe mig videre på min færd.

Frønnede flodpramme med tre dæk og afskallet maling lå side om side og

mindede, når man så bort fra faldefærdighed og skovlhjul, lidt om bedagede hjuldampere fra Mississippi. En flydende og helt igennem firkantet kasse med tre åbne dæk. Det undrede mig en kende, at der åbenbart skulle et helt præhistorisk krydstogtskib til at krydse en smule flod, men det var kun indtil billetsælgeren havde peget op på et falmet vægkort over det nordlige Brasilien og sagt noget i retning af ”*veinte e quatro oras!*”

Jeg gloede fortvivlet på kortets nordlige Pará- og Amapáregioner, imens det gik op for mig, at Amazonfloden i sin slutspurt mod Atlanterhavet ender i et hav af forgreninger, bifloder og sumpe, der strækker sig over flere hundrede kilometer. Skulle man nordpå og igen have fast grund under fødderne, var der ingen anden udvej end en rask 24 timers tur med flodpram for at dække de 400 km gennem den kolossale udmunding og op til Macapá.

Flodpram på Amazonas

Båden var indrettet helt i tråd med den sydamerikanske ånd. Nederste dæk var fyldt op med fragtgods, dyr og smug-

lervarer. Midterste dæk lignede tæppe-markedet i Otavalo, men ved nærmere eftersyn gik det op for mig, at det ikke var tæpper, men farvestrålende hængekøjer, der sindrigt var spændt op overalt, hvor der var noget, der med lidt god vilje kunne kaldes plads. Arealet, hver enkelt havde at sove på, fik et japansk kapselhotel til at fremstå som et kejserpalads. Øverste dæk lå til gengæld øde hen det meste af dagen. Der så fredeligt ud deroppe med den lange bar, de billige hvide plastikstole, de grotesk overdimensionerede højtalere og de kulørte lamper, og det undrede mig, at ingen havde hængt hængekøjer op. Lige indtil det blev nat, og hele dækket forvandlede sig til et pumpende diskotek, hvor pladsen om muligt var endnu mere trang end på etagen derunder. De, der havde råd, drak øl hele dagen. Føde skulle der også til. Ris tre gange om dagen indgik i billetprisen. Måltiderne blev serveret på midterste dæk lige ude foran lokummerne.

Radbrækket stavrede jeg af båden i Macapá, som var endnu en gangsterby. Jeg havde været på farten i knap tre døgn, stort set uden at sove, og min hjerne var funktionel som en skål muggen grødris. Min umage sovepositur havde efterladt mig med en omgang lumbago, som jeg nu plejede ved mørbanket at tåge rundt i gangsterland iført mit 20 kg tunge skildpaddeskjold af en rygsæk. Jeg forbandede mig selv for at medbringe alskens unødvendigheder, som jeg af uforklarlige årsager havde fundet uhyre relevante, da jeg pakkede alt mit habengut et halvt år tidligere. Et lettere offer må på de kanter have været svært at opdrive, men heldigvis nåede jeg uskadt frem til endnu en busstation. Bussen var mere end almindelig pensioneringsmoden, og hverken asfaltmaskiner eller damptrømler havde fundet vej til det allernordligste Brasilien. Søvn om bord krævede en medbragt styrthjelm, og den havde jeg trods alt ikke fundet plads til i min oppakning. Jeg faldt godt nok straks i søvn med kinden presset op mod bussens glastrude, men hver gang bussen kørte over et bump sendte den mit savlende fjæs på kollisionskurs mod glasparket med en ikke just behagelig opvågning som resultat.

Byen uden veje

Efter omtrent fire døgn rejse havde jeg endelig tilbagelagt de 2.500 km og kunne forlade Brasilien. Jeg krydsede Oiapoquefloden og gik ind over smuglergrænsen til Fransk Guyanas skumle udpost, der lød navnet Saint Georges.

På midterste dæk sov hundredvis af passagerer i deres medbragte hængekøjer.

Døden nær af træthed fandt jeg et usselt værelse i en bygning, der udgav sig for at være et hotel. Værelset var lige stort nok til at rumme en seng. Madrassen lugtede af sprut og hor. Jeg proppede mine ørepropper i og sov det næste døgn. Da jeg vågnede, ville jeg videre.

”*Ou est la gare autobus?*” sagde jeg på mit ubehjælpelige skolefranske til en skummel fyr med hestehale og en guld-tand, der glimtede i solen.

Han rynkede brynene og gloede på mig, som var jeg en præst, der lige havde spurgt om vej til byens bordel. ”*Não há,*” svarede han på portugisisk og gik sin vej.

”*Não há,* min bare røv,” tænkte jeg. Alle byer har sgu da en busstation. På forblømt fransk og hjemmelavet portugisisk belemrede jeg alle, jeg løb ind i, kun for at erfare, at ordet *autobus* konsekvent førte til spontan hovedrysten. Til sidst forbarmede en eller anden sig over mig og slæbte mig ind på noget, der mindede om et kommunekontor, hvor der var en gut, der snakkede lidt engelsk.

”Vi har ingen veje, *sir,*” sagde han opklarende.

Jeg havde godt nok lige krydset en flod, og der var desuden en del jungle på de her kanter, men der måtte sgu da være en vej mod vest ind til hovedstaden.

”De bliver nødt til at krydse junglen, *sir.*”

”Men,” sagde jeg, mens jeg tænkte som en sindssyg, ”hvordan kommer folk så til Cayenne?”

”De flyver, *sir.* Eller går gennem junglen, *sir.*”

”Går gennem junglen? Men er det ikke farligt?”

”Man skal bare kende vejen, *sir.*”

”Kende vejen ...” snølede jeg chokeret, vel vidende jeg ikke havde det fjerneste begreb om, hvordan jeg skulle finde vej.

”Ja, ja, men hvor langt er det?” fremstammede jeg til sidst opgivende.

”Omkring 100 km, *sir.*”

Jeg gloede lamslået på den flinke lille mand og indså, at jeg var fanget mellem djævelen og havets barske bund. Jeg havde rejst hele vejen op fra Antarktis uden at flyve, og planen var at fortsætte sådan op til Alaska. Og gudhjælpemig om ikke oraklet foran mig netop havde skudt den drøm eftertrykkeligt ned. Hundrede kilometer med oppakning og uden telt, kort eller kompas gennem Fransk Guyanas tætte jungle. Han kunne tro nej. Jeg kunne lige se mig selv fare vild i den ufremkommelige jungle og overnatte under åben himmel blandt fugleedderkopper og anakondaer.

”Hvad så med dyrene?” prøvede jeg forsigtigt.

”Dem skal man tage sig i agt for,” sagde han så, ”men for at få en jaguar at se, skal man være meget heldig.”

En jaguar! Inde midt i Guyanas jungle. Som at falde ned i en brønd og komme op med en ny cykel. Hvor heldig kunne man være?

Desillusioneret stavrede jeg ned mod vandet fast besluttet på at finde en

King Street i Lazytown. Central gade i Georgetown, Guyana. Halvdelen af befolkningen er indiske immigranter som bestemt ikke er dovne, selv om de bor i Lazytown.

Den særprægede byggestil i den historiske del af Paramaribo, Surinam, har sikret optagelse på Unescos verdensarvsliste.

eller anden, der i stedet kunne sejle mig langs kysten og ind til hovedstaden. En vejrbidt fyr med alvorlige øjne sagde, at han kunne skaffe en speedbåd. For 5.000 USD ville han gøre turen på de 100 km på Atlanterhavet uden om junglen til hovedstaden Cayenne. Vi stod og gloede ud på havet i Sydamerikas nordøstlige hjørne, mens gigantiske bølger smadrede ind over land.

”Havet er godt nok lidt uroligt her,” sagde han, ”men jeg vil tro at der er helt op til 90 procents chance for, at vi kan nå frem.”

En bristet drøm

Slukøret traskede jeg til sidst ud mod byens lille lufthavn. Lufthavnsbygningen var et faldefærdigt skur på en pløjemark. På et håndmalet skilt stod der ”Air Guyane”. Direktøren for flyselskabet var fætter til landets indenrigsminister, fik jeg at vide. Angiveligt var det derfor, det gik lidt trægt med at få bygget en vej gennem junglen. Lufthavnen var stort set ubemandet, og sikkerhedsprocedurer så man stort på, det var jo trods alt kun en indenrigsflyvning, så man fik selv lov til at slæbe sit habengut ud og smide det ind i lastrummet. Fra 5.000 fod skumlede jeg olmt ned mod den fra luften så fredeligt udseende jungle, der så effektivt havde sat en stopper for min drøm om at tilbagelægge den samlede afstand fra polarcirkel til polarcirkel uden at flyve.

I Cayenne spenderede jeg nogle dage på at drukne mit nederlag i Pernod og æde baguetter med *La vache qui rit*. Fransk Guyana er en oversøisk fransk provins, der mest af alt er berygtet for sine fangelejer, hvortil franske straffefanger blev deporteret indtil midten af 1950'erne.

Efter at have besøgt et par af de lejre, som Papillon blev ved med at stikke af fra, var jeg klar til at fortsætte på min færd. Sent på eftermiddagen nåede jeg derfor komplet ubekymret frem til Maronifloden, som udgjorde det for grænsen mellem Fransk Guyana og Surinam (tidligere Nederlandsk Guyana). Alt åndede fred og idyl, da en bådsmænd i eftermiddagsolen færgede mig over den brede flod med kurs mod Albina.

Busknegrene

Knapt havde jeg sat foden på surinamsk jord, før jeg blev overfaldet af en horde af vilde, sorte mennesker. Store, bomstærke mænd med kulsorte, knudrede ansigter, og udstikkende blodsprængte øjne. De lugtede af brændevin, og de fleste råbte overgearet.

”*We go Paramaribo!*” lød det med sær accent.

”Ro på drenge!” sagde jeg. ”Jeg skal først lige have et lille stempel i mit pas.”

Selv om mine frembrusende, nyfundne sorte venner samstemmende syntes at være enige om, at stempel i pas ved grænseovergangen var en uoverstigelig udfordring, gik jeg min vej og kiggede mig lidt omkring i den lille grænseby. Langsomt gik det op for mig. Der var noget galt. Der var ingen uniformer, ingen immigrationsbygning, ingen toldere; ikke skyggen af et tegn på noget som helst officielt. Jeg gloede forvirret rundt efter et skilt, der kunne pege mig til det rigtige Surinam. Foran et par faldefærdige rønner sad et par sorte mænd i beskidte, hvide undertrojer på et par plastikstole.

”*Immigration is closed. You go Paramaribo,*” sagde de.

Så stod jeg der. Helt alene med min lille rygsæk i et land, der ikke ville lukke

mig ind, omringet af vind og skæve busknegre. Der var omtrent 100 km til hovedstaden Paramaribo, men fandeme om jeg skulle køre illegalt helt derind. Jeg satte mig ned oven på min rygsæk og informerede samtlige buskmænd om, at jeg blev her, indtil jeg fik mit stempel.

En halv time senere kom flokken igen. En fyr sagde, at han ville hjælpe mig. Jeg aner ikke, hvad han ellers havde indtaget, men sikkert og vist var det, at han var fuld som en høne. Hans røde øjne til trods virkede han en lille smule mindre skræmmende end de andre. Til sidst satte jeg mig ind bag hans udtjente, sorte Toyota og bad en stille bøn, mens han med 150 km/t satte kursen væk fra hovedstaden og dybt ind i junglen. Da han havde kørt et kvarter, var jeg så småt begyndt at indstille mig på, at min sidste time var kommet. Så nåede vi en lille lysning med et par huse.

”Gå derind!” sagde chaufføren og slukkede bilens motor.

Huset, vi holdt foran, var gult og havde to etager. Det var omkranset af en høj mur beklædt med pigtråd. Foran porten stod en knægt på højst femten, hvis øjne var lige så blodskudte som chaufførens. Han var iført klipklapper, koboltblå fodboldshorts og en knaldrød T-shirt. Over hans skulder hang en maskinpistol og et patronbælte. Panisk spejdede jeg efter det mindste tegn på, at dette kunne være et immigrationskontor. Et lille skilt. En hat. En uniform. Et flag. Hvad som helst der signalerede noget andet og mere indbydende end en beruset barnesoldat i badetøfler. Med bankende hjerte blev jeg ledt op ad den udvendige trappe mod førstesalen. Udenfor på svalegangen for enden af trappen sad en fedladen mand i alt for lille, ærmeløs trøje og rodede med en rød attachemappe. Han signalerede, at

Mr. Singhs Bedfordtruck der en gang om ugen fragtede varer ud gennem Guyanas jungle. For en gang skyld var der god plads i førerhuset.

Jeg skulle gå ind i førstesalens eneste rum. Jeg gloede ind i rummet, og mit hjerte gik i stå. Alt derinde var kaos. Møblerne var væltede, og stakke af bøger og papirer lå kastet rundt, som om stedet netop havde været gennemrodet af tyvekægte. For første og eneste gang på mine mange rejser var jeg sikker på, at nu skulle jeg dø. At jeg ville vende mig om og glo ind i pistolmundingen på et våben, som den tykke mand netop havde frembragt fra mappen.

Men da jeg vendte mig, smilede den tykke mand bare, mens han knirkende åbnede mappen.

”Kom herover,” sagde han venligt, mens han som en anden Egon Olsen åbnede den fine, røde mappe, hvorfra han fremdrog stempel og sværte. ”Velkommen til Surinam,” sagde han og stemplede lystigt i mit pas.

Uden at spille hans tid med overflødig, opklarende spørgsmål om, hvorfor det lige var, at man skulle dybt ind i junglen til et svært bevogtet, raseret hus for at få sit indrejsestempel, takkede jeg ham hastigt og flygtede fluks ned til min fulde busknegerchauffør. Med en hastighed, der mindst var dobbelt så høj som den forsvarlige, nærmest fløj vi gennem junglen og ind mod hovedstaden, mens skumringen sænkede sig over Surinam.

Hovedstaden Paramaribo var til forskel fra kaotiske Albina en søvrig og ordentlig by. Statelige, hvide træhuse overstrøet med balkoner lå strøet ud over den gamle by her i den tidligere hollandske koloni. Et fjernsyn flimrede fra dybet af en bar i Waterkantgaden, havnepromenaden der vender ud mod Surinamfloden. Jeg gik ind og fik fluks en kold Parboøl. Studieværten i fjernsynet plaprede med

rynkede bryn løs på hollandsk om en eller anden konflikt. Pludselig tonede et kort frem over Albinaregionen.

”Hvad går det der ud på?” spurgte jeg bartenderen.

”Har du ikke hørt det?” svarede han.

”Regeringen har opgivet kontrollen med Albina.”

”Hvad!?”

”Der er undtagelsestilstand.

Busknegrene bestemmer nu.”

Jeg kvalte en slurk af min Parbo, mens budskabet sank ind. ”Busknegrene bestemmer nu.” Stammefolket – efterkommerne af de afrikanske slaver – havde taget kontrollen. Hvorfor helvede er der ingen, der har fortalt mig det, tænkte jeg og kom i tanke om, at det var mindst en uge siden, jeg sidst havde set nyheder. Uden at ane det havde jeg krydset en lukket grænse og rejst gennem et lovløst område. Men igennem kom jeg da, og det var heldigt, for alternativet havde været mange dages retræte retur gennem Amazonas ad den temmelig besværlige vej, jeg lige var kommet.

Ud af junglen

Efter mine ufrivillige jungleeventyr i Guyanaerne savnede jeg Brasilien. Jeg skulle bare lige krydse junglen en sidste gang. I Georgetown, hovedstaden i Guyana (tidligere Britisk Guyana), den sidste af de tre Guyanaer, fik jeg kontakt til Mr. Singh. Mr. Singh opererede en lastbil, der en gang om ugen fragtede varer gennem junglen til Brasilien. Og Mr. Singh var en god mand at få et lift med, for der var ingen offentlig transport ad den 300 km bumblende jordvej, der førte ned mod Manaus og Brasilien. Med enorm snilde lykkedes det mig at score en plads i førerhuset. Derfra havde jeg fortrinlig udsigt over junglen og dens mange jaguarer, som jeg ikke var i tvivl om ustandseligt ville krydse jordvejen foran os.

Først da vi var kommet halvt igennem natten, begyndte jeg at tvivle lidt på det smarte i min plan. Det vrimlede ikke ligefrem med jaguarer, og det var tid til en lur. Jeg var døden nær af træthed og var helt sikkert gået ud som et lys, hvis bare jeg havde været bedre til kludderemor. Hulter til bulter var kabinen proppet med menneskelemmer, der tilhørte de to chauffører og tre andre passagerer. Hold da kæft, hvor var jeg træt, og hold da kæft, hvor sad jeg dårligt. Mit næste geniale indfald var at bede om at komme om i lastrummet. En fantastisk plan. Hvis altså man så bort fra, at lastrummet var fyldt med last. Og 12

Brasilien, Fransk Guyana, Surinam & Guyana

UD & HJEM IGEN: Har du fået lyst til at følge i Jakobs fodspor og besøge de tre Guyanaer? Billigst er at flyve fra København til Belém i Brasilien, hvor en returbillet kan fås fra ca. **7.300 kr.** København-Cayenne i Fransk Guyana fås fra ca. **8.650 kr. t/r**, København-Paramaribo i Surinam fås fra ca. **10.500 kr. t/r**, og København-Georgetown i Guyana fås fra ca. **13.600 kr. t/r**.

andre passagerer. Heldigvis havde en eller anden opvakt sjæl medbragt en madras, som var placeret oven på Mr. Singhs varer. Det ville være en underdrivelse at sige, at vi kom hinanden ved. 13 mennesker, der hoppede og dansede, hver gang lastbilen kørte over et bump, for at lande hulter til bulter på en alt for lille madras øverst i en gammel truck oven på et bjerg af bevægeligt isenkram. Frivillig menneskesmugling. Inde midt i Guyanas regnskov.

Fra Manuas fortsatte turen i syv dage med flodpram i hængekøje opstrøms ad Amazonfloden. Tilbage mod fest og caipirinhaer. Og videre gennem Syd-, Mellem- og Nordamerika mod Alaska. Uden at flyve. Men det er en anden historie.

■ *Jakob Øster har medlemsnr. 312 og var på denne rejse i år 2000. Læs mere om hans rejselev på www.jakoboester.dk.*